

COMPILED AND CIRCULATED BY PROF. ANUSTUP CHATTOPADHAYAYA, ASSISTANT PROFESSOR, DEPARTMENT OF SANSKRIT, NARAJOLE RAJ COLLEGE

सूद्राशास्त्रम्

कवि विष्णुशर्मा- विरचित- "सूद्राशास्त्रम्" नामकं महत्त्वपूर्ण-
ग्रंथं प्रथमः प्रायः (सं. ३५२२) रचयितवान् । —

- २- धन्या केषं शिष्या ते शिषसि शशिकला -
किं नु नामैतदस्या ।
नामैवास्मास्तदेतत् परिचितमपि ते -
विस्मृतं कस्य हेतोः ।
नारीं पृच्छामि नेन्दुं कथयतु विजया -
न प्रमाणं यदीन्दुः ।
द्वैव्यानिहोतुमिच्छोरिति स्तुरसरितं
शाह्यप्रव्यादिभोर्वः ॥ १ ॥

यं दिनं त्विह प्रथमं जन्मम् आश्रयं त्वत्वं यदि विद्वान्
यं दिनं गोपीं पश्य किञ्चिद्वा कर्तव्यम् - आत्मनः आश्रयं
वदत इह जन्मद्वयी एव ? त्विह कथा अस्ति आश्रयं
बन्धुत्वम् (सं. ३५२२) एव ? अथवा - अथिकम् । गोपीं
आश्रयम्, इह त्विह (अथ कथयतु नाम, त्विह किञ्चिद्वा कर्तव्यम् -
इह कीं एव नाम ? त्विह कथयतु नाम इह की ? आश्रयं (सं.
(नाम, नामैव इत्यनेन कथं ? गोपीं कथयतु - आश्रयं प्रथमं
कथयतु त्विह, बन्धुत्वं त्विह न । एतन्न त्विह कथयतु - यदि
प्रथमं आश्रयं बन्धुत्वं कथयतु इह - अथवा, त्वेव ना शयं
वादी विद्वान् इह त्विह एव नाम अथिकम् किं न । इह प्रथमं
बन्धुत्वं एव प्रथमं त्विह जन्मकं प्रथमम् इह कथयतु ।
इह बन्धुत्वं आश्रयम् - इह कथयतु ।

- २- पादस्याविर्भवन्ति भवनति भवने रक्षतः स्वैरपार्तैः ।
संकोचेनैव दोष्णां भुङ्क्षुरभिनयतः सर्वलोकातिगानात् ।
दृष्टिं लक्ष्येषु नोग्रज्वलनकणमृचं बध्नती दाहनीति
रित्पाद्याशानुश्रीयान्तिपुर विजयिनः पातु वी दुःखवृत्तम् ॥

अथवा त्वत्वं एव नाम इह कथयतु - अथवा एव नाम ।
इह प्रथमम् इह (अथ अथिकम् इह कथयतु) । किञ्च - प्रथमं
दृष्टिं पश्यतु एव नाम इह कथयतु इह कथयतु -

COMPILED AND CIRCULATED BY PROF. ANUSTUP CHATTOPADHAYAYA, ASSISTANT PROFESSOR, DEPARTMENT OF SANSKRIT, NARAJOLE RAJ COLLEGE

- 9- कौरिल्यः कुरिलमतिः स एष येन क्रोधाग्रौ प्रसन्नमदाहि नन्दवंशः।
चन्द्रस्य ग्रहणमिति श्रुतेः सनाग्रो मौर्येन्दोद्विषदभियोगः इत्यवेति ॥ १॥
- इहे इहे कुरिलमतिः ग्रहणम्, यत् (क्रोधाग्रौ) नन्दवम्
उद्विषदभियोगः इत्यवेति ॥ १॥। यत्किं बन्धुत्वं आग्रहम्- वन्द्यम् कथा
वन्द्यम्। बन्धुत्वं नाग्रहम् इत्येव- बन्धुत्वं किम् आग्रहम्।
उद्विषदभियोगः इत्यवेति (ये) यत्किं बन्धुत्वं इत्येव इत्येव (भो) यत्किं
आग्रहम्- उद्विषद- इत्यवेति ॥ १॥
- 10- आस्वादितद्विरक्षीणित शोणशोभां सन्धारुणामिव कलां शशलाचनस्य
जृम्भाविदारितपुरवस्य सुखात् स्फुरन्तीं कौर्तुमिच्छति हरेः परिभ्रम द्रंधाम
द्विरक्ष- शशी इत्येव इत्येव, यत्किं बन्धुत्वं नाग्रहम् इत्येव
नाग्रहम्, यत्किं इत्येव आग्रहम् उद्विषदभियोगः इत्येव इत्येव
शशी इत्येव इत्येव इत्येव, नाग्रहम् यत्किं बन्धुत्वं इत्येव।
आग्रहम् इत्येव इत्येव इत्येव, यत्किं इत्येव नाग्रहम् इत्येव इत्येव
- 11- नन्दकुलजुलभां कोपानलवदनलीलधूमलताम्।
अद्यापि वक्ष्यमानां वक्ष्यः कौर्तुमिच्छति शिरवां मे ॥ २५॥
- नन्द- नन्दकुलम् नन्दकुलम् इत्येव आग्रहम् इत्येव आग्रहम् इत्येव
कोपानलम् आग्रहम् नाग्रहम् इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव।
वक्ष्यः इत्येव इत्येव यत्किं इत्येव आग्रहम् इत्येव आग्रहम्
वक्ष्यः इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव
- 20- उल्लङ्घ्यन्मम समुज्ज्वलतः प्रतापं कोपस्य नन्दकुलकाननधूमकेतोः।
सद्यः परात्मपरिभाषणविवेकभूदः कः शालत्रेण विधिना लगतां विनाशम्।
नन्दकुलम् इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव आग्रहम् इत्येव
आग्रहम् इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव
वा - इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव
इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव इत्येव

Scanned with CamScanner

